

8.7.2010

לכבוד

פרופ' איתן ששינסקי, יו"ר ועדת ששינסקי

וכבוד חברי ועדת ששינסקי

באמצעות מייל: fiscalpolicy@mof.gov.il

א.ג.נ,

הנדון: בחינת המדיניות הפיסקלית בנושא משאבי נפט וגז בישראל בוועדת ששינסקי

מרשתי, עמותת "אדם, טבע ודין- אגודה ישראלית להגנת הסביבה", אשר פועלת בכלים משפטיים, מדעיים ותכנוניים למען שמירה על איכות הסביבה בישראל, פונה אל כבוד ה"וועדה לבחינת המדיניות הפיסקלית בנושא משאבי נפט וגז בישראל" בראשותו של פרופ' איתן ששינסקי (להלן: "הוועדה") בבקשה לאפשר לנציג מטעמה להביע בפני הוועדה את עמדתה בנושא הנדון כדלקמן:

1. מרשתי, עמותת אדם טבע ודין, הינה עמותה רשומה, אשר נוסדה במטרה לקדם את ההגנה על איכות הסביבה בישראל. מרשתי הנה גוף בלתי תלוי, הפועל ללא כוונת רווח וממומן באמצעות תרומות. למרשתי כ-4000 חברי עמותה, והיא מונה כ-29 חברי צוות מקצועי, בהם עורכי דין, אנשי מחקר ומדע ואנשי תכנון וכלכלה. מרשתי פועלת, בין היתר, למניעת מפגעים סביבתיים, הגנה על בריאות הציבור ואכיפת החוק במישור הסביבתי. מעמדה של מרשתי הינו מעמד סטטוטורי אשר הוכר במספר חוקים, כגון, חוק ייצוג גופים ציבוריים שעניינם בשמירת איכות הסביבה (תיקוני חקיקה), התשס"ג-2002 וחוק למניעת מפגעים סביבתיים (תביעות אזרחיות), תשנ"ב-1992. משמעות הדבר הינה כי המחוקק הכיר בזכותה של מרשתי לייצג את הציבור במישור הסביבתי ולהביע את האינטרס הציבורי במישור זה.
2. הגז הטבעי הינו משאב ציבורי בבעלות כל אזרחי המדינה. המדינה מחזיקה בבעלות מקורות הגז ומשמשת כנאמן הציבור בלבד, וחלה עליה החובה להגן על קניין זה ולהבטיח ניצול מיטבי שלו, באופן שיבטיח את מימוש האינטרס הציבורי במלואו.
3. כבר לפני מספר שנים, עוד בטרם גילוי הגז הנוכחי, הביעה ממשלת ישראל את דעתה כי קיים צורך בשינוי גובה המס והתמלוגים החלים על מפיקי נפט וגז טבעי. כך קבעה הממשלה עוד בשנת 2002, במסגרת החלטת ממשלה מס' 2377, כי יש: "לתקן את חוק הנפט, התשי"ב – 1952, במטרה להגביר את התחרותיות, להסדיר את זכויות הנפט, ולהפריד את ההסדרים לעניין נפט מצד אחד ולעניין גז טבעי מצד אחר....."

- וכן: "לקבוע היטל או מס נוסף בשיעור שבין 10%-60% על הרווחים ממכירת נפט או גז טבעי, שיוטל על מפיקי נפט או גז טבעי על פי כללים שייקבעו בחקיקה כאמור...." [ההדגשות שלנו].
4. ההכרה, אם כך, בצורך בשינוי גובה המס והתמלוגים החלים על מפיקי נפט וגז טבעי, קיימת מזה מספר שנים ואף פורסמה בהחלטת ממשלה באופן פומבי, כך שכלל העוסקים בתחום היו מודעים לה. גילוי הגז הנוכחי רק הופך את הצורך בשינוי המדיניות בשיעורי המס והתמלוגים האמורים, לעניין דחוף.
5. דחיפות העניין נובעת מעובדת היותו של גילוי הגז הנוכחי גילוי חריג בהיקפו, המהווה שינוי נסיבות משמעותי המשפיע על עתידה הכלכלי של מדינת ישראל. נכון להיום, סכומי העתק אשר גורפים יזמים פרטיים של חברות האנרגיה, שייכים לציבור ובאים על חשבוננו, והעלאת שיעור התמלוגים ושיעור המיסוי המוטל על הפקת הגז, הינה אינטרס ציבורי מובהק.
6. תוסיף ותציין מרשתי, כי עצם הפקת הגז והשימוש בו מהווה סיכונים סביבתיים ציבוריים מסוימים. על המדינה לבחון מהם הסיכונים הסביבתיים וההשפעות הסביבתיות הנגרמות משאיבת הגז מקרקעית הים. את הנזקים הסביבתיים יש לגלם במדיניות המס, על פי עקרון המזהם משלם, כך שהנזק יהיה מגולם בהנאה לציבור במס ובתמלוגים. יצויין, כי עקרון המזהם משלם הינו אחד הפתרונות העיקריים שמציעה הכלכלה הסביבתית העולמית להפנמת השפעות חיצוניות על פעולות מזהמות. יתרה מזאת, עקרון זה התקבל גם בארץ כעקרון חיוני המיושם בחוק "המזהם משלם", חוק אשר מוביל את החשיבה הסביבתית חברתית של ימינו.
7. נוסף על כך, מרשתי תטען, כי את תקבולי המס והתמלוגים יש להפנות לקרן ייעודית, כמקובל בחוקים סביבתיים, קרן זו תשמש להשקעה, פיתוח ומחקר של משק האנרגיה וכן בגיבוש ויישום תוכנית לאומית להתייעלות אנרגטית ואנרגיות מתחדשות. כך למשל, קיימות שלוש קרנות ייעודיות שהוקמו מכוח חקיקה: הקרן לשמירת הניקיון, הקרן למניעת זיהום ים וקרן צער בעלי חיים.
8. לאור כל האמור לעיל, מבקשת מרשתי, כי נציג מטעמה יופיע בפני כבוד הוועדה ויציג בפניה את האינטרס הציבורי בדבר העלאת התמלוגים והמיסוי הקיים בגין הפקת הגז הטבעי ואת הנימוקים להפניית אותם הכספים לקרן ייעודית, הכל כפי שפורט במכתב זה.
9. נודה לתשובתכם בדבר זימון נציג מטעמנו לשם הופעתו בפני כבוד הוועדה בהקדם.

בברכה,

עו"ד דנה טבצ'ניק

העתק:

- מר יובל שטייניץ – שר האוצר.
מר גלעד ארדן – שר המשרד להגנת הסביבה.
מר עוזי לנדאו – שר התשתיות.